

EDITORIAL

Una nova ocurrencia: Cultura del Poble Valencià

Quant mes se deteriora l'imatge del PP valencià, mes imaginació li tira per a traure iniciatives que facen apareixer al partit com a paladí del valencianisme. Si fa poc nos sorprenge el Sr. Conseller **Castellano** (el que diu que el valencianisme està "en el ADN del PP") volent fer una versió reduïda del **Himne Valencià** (¿qué suprimirà i qué deixarà? Podem imaginar-nos-el subrallant en roig l'estrofa "*Para ofrendar nuevas glorias a España*" i escrivint al costat: ¡Aço ni tocar-ho!), l'última ha segut la d'incloure en el curriculum escolar una nova assignatura, **Cultura del Poble Valencià**, en la que es prete ensenyar als alumnes cultura valenciana en els cursos de primària.

Hauriem d'alegrar-nos de que per fi, i despuix de molts anys de dirigir la **Conselleria d'Educació i Cultura**, hagen reparat en este tema, i ho fariem si no coneguerem les argucies en les que habitualment treballa el partit dels populars.

Com no pot ser d'una atra manera, els soldats d'a peu com nosatres estarem expectants per vore quins son els continguts de la referida matèria. De moment, la premsa ya ha fet públics alguns noms d'intellectuals, personages, artistes, manifestacions, patrimonis i uns altres elements que formaran part dels continguts. Com era d'esperar el **Partit Popular**, fent gala de nou d'eixe fals esperit de consens que unicament amaga una por permanent a que els sectaris els acusen de sectarisme, aposta per **Vicent A. Estellés** o **Joan Fuster**, dos personages que no es distinguen precisament per ser representatius de la cultura valenciana, quan ademés el de **Sueca** renuncià a la seua condició nacional de valencià per a declarar-se català; i aço despuix de que en la mateixa notícia Castellano afirmara que "*el único partido que defiende los intereses de la Comunitat y el valencianismo es el PPCV, mientras otros partidos se dedican a menospreciar nuestros símbolos y nuestras señas*" (27-12-13), perque tots sabem lo que "s'estimaven" els autors abans mencionats, sobretot el segon, dites senyes.

No nos sorprendrà gens, en canvi, que, a pesar d'eixe consens del que tant alardegen, no incloguen en eixe curriculum a **Anfos Ramon**, este sí, autèntic grandíssim poeta del poble valencià, o a **Miquel Adlert**, este sí, autèntic defensor de la cultura i l'identitat valencianes, per posar nomes un eixemple de cada.

Estos chics i chiques del PP fan mes por

que una tronada. Com ya passà en la creació de la **AVL**, que convertí innecessàriament en oficial el "subvalleca" que fins ad eixe moment es movia en l'ambigüitat legal, hem de temer que esta nova assignatura no servixca mes que per a oficialisar a tot el submon de la **cultureta**, eixa que ha contribuït a despersonalisar a la societat valenciana, que ha provocat el sectarisme i la divisió i que des de la seua militància ha participat en un projecte de sumissió cultural que busca diluir qualsevol de les manifestacions que nos son propies en un atre àmbit cultural que fagocita i viu de l'expansionisme que aci li han facilitat.

Precisament eixa AVL tan "valencianíssima" ya ha començat a prendre posicions. La premsa del 12 de desembre d'enguany passat posava en boca del seu president lo següent: "*puede ser una asignatura importante si nos la tomamos en serio y en valenciano*"; hem de vore "en que consiste", "estudiarla" i "discutirla", per a acabar apuntant que "*la consellera, que es una persona inteligente, sabe a quién recurrir para hacer esta asignatura. Lo sabe perfectamente*" —entemem que fa referència ad ell, a la seua colla d'antiacadèmics i ad algun ent similar—.

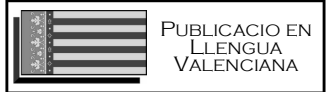
Mes preocupant encara que el contingut de l'assignatura es la forma de presentar-lo. De res servirà que els alumnes deprenquen les manifestacions de la cultura valenciana si no se presenten com a manifestacions genuïnes d'una **identitat pròpia**, sino com expressions locals d'unes altres cultures o identitats a les quals els valencians hem de subordinar-nos.

Esperem que les entitats que volen considerar-se senyeres del valencianisme també exigixquen estar en la cuita dels continguts i que conseguixquen, almenys, que personalitats representants de l'autèntica reivindicació valencianista entren, junt a la seua obra, a formar part d'eixe curriculum.

Per una atra banda, no està de mes mencionar que haguera segut mes normal que estos continguts entraren a formar part de la transversalitat de les demés matèries: llengua i literatura, ciències socials, etc.

Com diuen per ahí, que la Magdalena nos pille confessats. Gràcies al partit dels populars ya tenim oficialisat el català en l'administració i en l'ensenyança, ara provablement també gràcies ad ells tindrem a lo mes granat de la cultura pancatalana aci en Valencia formant part del curriculum escolar.

I es que l'antivalencianisme ¡està en el ADN del PP!

PUBLICACIÓ EN
LLENGUA
VALENCIANA

LA CITA

¡Que terriblement destructor es l'intellectualisme dels que estudien la veritat per a aprendre a amagar-la o deformar-la!

Miquel Adlert

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **UNA NOVA OCURENCIA: CULTURA DEL POBLE VALENCIÀ**
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- PATRIMONI: **PULCHRA MAGISTRI. L'ESPLENDOR DEL MAESTRAT**
- 3
• FRUITES, VERDURES I HORTALICES (LXXXI): **PARLEM DE LES OLIVES (I)**
- EL ROGLE EN LA I FIRA D'ENTITATS VALENCIANISTES
- EL ROGLE EN LA RADIO
- 4
• PASSATEMPS
- RONDALLA: **LA PARABOLA DEL TEMPS**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva,

l'encarregat de la redacció final de cada article té llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, pero no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Com en el sorteig de la Grossa de Nadal nos tornaren els diners (¿ya els ha cobrat?), hem decidit provar sort de nou. Juguem al numero

70450

per al sorteig del proxím **8 de febrer de 2014**.

Poden demanar participacions (3 €) cridant al numero de telefon de la capçalera d'esta pagina. ¡Sort!

Tanta com la que tenim nosatres en els nostres llectors, que fan tots els mes fotocopies del *Rogle* per a repartir entre amics i coneguts.

ACTIVITATS CULTURALS GINER DE 2014

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

Aellva (Assoc. d'Escriptors en Llengua Valenciana)
C/ Alt, 64. 46003 Valencia C.
www.aellva.org

13 Gin (dilluns) 19:45h. Seu de l'Aellva.

TERTULIA-TALLER DE PROSA

Participen **Nàcio Serrano** i **Antoni Ruiz Negre**.

+Info: **Aellva**

L'espai radiofònic **Valencianisme Cultural** de l'emissora **Onda Fallera** dedicarà el mes de giner al valencianisme polític. Se farà en forma d'entrevistes a representants de diversos partits.

El programa s'emeta a partir de les 19h. Les dates proporcionades són les següents:

10 Gin (div): **POBLE**

17 Gin (div): **Unio**

23 Gin (djs): **Renovació Política**

31 Gin (div): **ANV**

Esta previsió està subjecta a sofrir algun possible canvi.

Se pot sentir en la 94.8 FM (en el Cap i Casal i en poblacions properes) i en www.ondafallera.com.

NO VOS PUC TINDRE POR...

Anfos Ramon i García (1982)

No vos puc tindre por
per més que organiseu concerts de cançons.

Yo soc aquell
que dona el pit de cara a qui provoca el drama entre germans.

Yo soc un guerriller d'eterna lluita
contra els aprofitats del patriotisme.

A mi no em pot confondre
la interpretació d'un evangeli
distint i adulterat.

Es per això que pinte a cada casa
un signe d'unitat i de justícia
forjant integritats reparadores.

Es per això que dic que no puc temer
la gola dels de dalt jo encara lladres!

Publicat en "Premis Poètics Primavera 1982", convocats per l'Associació Cultural i d'Investigació "El Crit del Palleter" de Catarroja.

Tret de *Poesia patriòtica valenciana. Antologia 1808-1996*, de Voro López i Artur Ahuir. L'Oronella. Valencia. 1996.

PATRIMONI

Pulchra Magistri. L'esplendor del Maestrat

M^aA.M.C.

La Llum de les Imagens, fundació creada en l'any 1999 per a contribuir a la recuperació i la difusió del patrimoni històric-artístic valencià, ha dedicat els dos últims anys a preparar una nova exposició, "*Pulchra Magistri*". L'esplendor del Maestrat en Castello", que fou inaugurada el passat mes de desembre i que se prolongarà fins al mes de novembre d'enguany.

La riquesa històrica i l'esplendor artístic de **El Maestrat** es mostra en l'exhibició de més de 300 obres d'art representatives de les manifestacions artístiques que s'han succeït a lo llarg dels segles.

Tota una ruta monumental i artística que va des de la Prehistòria fins al segle XX. L'itinerari expositiu el formen quatre localitats, cada una de les

ARQUITECTURES FINGIDES. IGLESIA ARCHIPRESTAL DE L'ASSUNCIO. VINAROS

quals s'ha dedicat a un període: **Culla** (de la Prehistòria als inicis de l'Edat Mija) i **Cati** (Baixa Edat Mija) en l'Alt Maestrat, i **Benicarlo** (Renaixement i Barroc) i **Vinaros** (Edat Moderna i Contemporània) en el Baix Maestrat.

La **Edat Mija** és el període protagonista i el de màxim esplendor artístic, encara que també s'inclouen moltes obres de les etapes posteriors. U dels principals objectius de la mostra és donar a conèixer una visió completa, lo més rigorosa possible, de l'evolució de l'art en la zona i dels seus embaixadors, incidint en els períodes que hagen segut poc tractats en l'historiografia. S'ha aconegut la recuperació de patrimoni de poblacions chicotetes i disperses de les comarques de **El Maestrat** i de **Els Ports**. Entre unes altres localitats se troben: Adzaneta del Maestrat, Benassal, Calig, Cincorres, Culla, Herbés, La Jana, Morella, La Pobla d'Alcolea, Olocau del Rei, La Salzedella, Sant Jordi, Sant Mateu o Vilafranca.

Com en les anteriors mostres, el **Museu Sant Pio V**, la primera pinacoteca valenciana, contribueix en obres dels seus fons; han segut huit quadros, en algun cas molt deteriorats, que l'equip de professionals de La Llum de les Imagens ha restaurat. Es tracta de llenços d'estil barroc en influències italianes datats entre els segles XVI i XVII. L'intervenció ha permés que un d'ells –el **Sant Soterrar**– d'autoria anònima, pugua atribuir-se al taller de **Josep de Ribera**. La mes antiga d'estes peces és la **Adoració dels pastors**, de **Nicolás Borrás**, en la que se pot observar la transició que este autor fa de l'estil renaixentista al barroc. Igualment destaquen un **Ecce Homo**, de **Vicent López**, un **Sant Martí**, de **Miquel March** (segle XVII), una **Sagrada Fa-**

mília en varis Sants, de **Jeronim Jacint d'Espinosa** (1656), *Retrat de Carles II*, de **Diego de la Cruz**, etc.

Tambe s'han amprat a fondo en treballs documentals –estudi de plans de l'època i altres publicacions– abans de la restauració arquitectònica i artística dels diferents edificis que componen la ruta artística, principalment en les esglésies monumentals de Benicarlo i Vinaros.

L'intervenció que s'ha portat a terme en la **Iglesia Archiprestal de Vinaros** constitueix una fita històrica, puix s'han tret a la llum unes pintures d'arquitectures fingides, de grans dimensions, amagades durant

mes de 300 anys, que ocupen tres de les fronteres de l'edifici i formen part de la decoració exterior

de l'església. Pintures atribuïdes al cicle dels **Guilló**, família de pintors naixcuts en Vinaros i especialitzats en un tipus de pintura característica decorativa. Esta edificació, construïda per a complir una doble funció de parroquia i de fortalesa, li dona un singular caràcter arquitectònic ad este temple.

La **Iglesia de Sant Bertomeu de Benicarlo**, d'una sola nau, en l'ornamentació original del segle XVIII, ha recuperat, en els treballs de restauració, el seu disseny primigeni.

Les localitats de **Cati** i **Culla** tenen en comú un conjunt històric declarat **Be d'Interès Cultural**, BIC, i un entramat urbà característic de l'època migeval. En Cati els treballs de restauració s'han centrat principalment en la **Casa de la Vila** i en la **Iglesia de l'Assunció**. En Culla, han vist resorgir el seu antic relleu, entre altres, la **Iglesia del Salvador** i la **Casa Abadia**.

Esta és la decima exposició organitzada per la **Fundació La Llum de les Imagens**. L'activitat d'este organisme se sifra en 57 edificis intervinguts de 15 poblacions, i en 2.796 obres restaurades, de 123 poblacions, entre bens mobles, pintures, escultures, orfebreria, teixits i documents, ademes del patrimoni artístic *in situ* en els edificis restaurats, com pintures al fresc, decoracions escultòriques, retaules, claus de volta, etc.

Esta institució és l'única d'estes característiques posseïdora dels premis internacionals **Europa Nostra** i **Forum UNESCO** per la seua contribució eixemplar en el desenvolupament cultural. Per mig d'estes exposicions dona a conèixer als visitants l'importància de cuidar i respectar el patrimoni, peça clau i testimoni de l'història del **Regne de Valencia**.

Parlem de les olives (I)

Parlar de les olives és adinsar-se, a l'igual que nos ocregué quan parlarem dels cítrics, en un món singular i de difícil comparació, tant en quant a la seua producció, com per l'incidència en el consumidor -per tant, en la societat en general- a través de les diferents maneres del seu us, tant en **fresc**, adequadament preparades, com en **conserva**, i de varis gusts, com p.e. les que

porten dins en lloc del pinyol una anchova; o be ya com a **oli**, molt necessari, més be es diria que imprescindible, per a condimentar pràcticament tota classe de menjars. En els darrers temps l'importància de l'oli d'oliva en la gastronomia, aixina com per les indicacions mèdiques, favorables al seu consum, li estan donant, si cap, més preponderància de la que venia fruit, puix que és ben sabut que sempre ha tingut un paper significatiu en totes les religions i cultures que han sorgit en la **Conca del Mediterràneu**; inclús s'ha utilitzat com a un símbol en ritos llitúrgics.

En esta seccio nos referirem nomes, i això per damunt damunt, en quant a fruit de l'olivera de consum directe, be en fresc o en conserva, en varies de les seues possibilitats i especialitats, com també de l'oli, producte directe i principal d'este fruit.

L'**olivera**, *Olea europea*, és un arbre de la familia de les **oleàcees**, d'escassa altura, de 2,5 a 4 m, pero d'una gran **longevitat**; es coneixen eixemplars en zones de **Castelló** que superen amplament el miller d'anys, els troncs dels quals són verdaderes obres d'art per la seua rugositat i formes retorçudes. Es reproduïxen o es planten de dos maneres, una, per mig de la sement o llavor, i l'atra, de brot o refillol. És un arbre de fulla perenne i florix en maig o abans, en pomellets de floretes chicotes blanques; les hi ha que tenen pistil i estam, que donen fruit, i les hi ha que nomes tenen pistil i que, per tant, no en donen. Es calcula que nomes un 5% de flors donen fruit. El periodo de fructificació abarca els mesos de setembre i octubre.

El seu fruit, l'**oliva**, si considerem totes les varietats, podem convindre que te un tamany que s'encontra entre 1 i 3,5 cm de llargària. Es compon de l'endocarpi dur, o pinyol (dins d'ell s'encontra la llavor o armeteta, missió de la qual és la reproducció de l'arbre, com diem abans), el mesocarpi, o polpa, i l'epicarpi, o pell. La **maduració** completa, segons varietats i temperatures en les diferents provincies productores espanyoles, se situa entre els mesos de novembre i giner. **Andalusia** és la Comunitat productora per excelència, en especial la provincia de **Jaén**, seguida de **Sevilla**, **Córdoba** i **Granada**; encara que l'encontrem per uns atres llocs, en **Salamanca**, **Extremadura**, **La Mancha**, **València**, **Illes Balears**, **Catalunya**, **Aragó**, totes elles en importants produccions i calitats dels seus fruits, per tant, igualment dels olis que produïxen.

El Rogle en la I Fira d'Entitats Valencianistes

El passat dissabte, 7 de desembre, el **Rogle Constanti Llobart de Cultura Valenciana** participà en la **I Fira d'Entitats Valencianistes**. En l'explanada central dels Jardins de Vivers de la ciutat de **Valencia** instalarem una modesta taula des de la que atendre als visitants.

La visio de l'acte per part dels membres que participarem en ell, resulta com a mínim reconfortant.

Valdria dir allo de que no estigueren totes les que son -referint-nos a les associacions-, pero si eren totes les que estaven. Tal volta, de totes elles, la mes humil la nostra, mentres certes entitats, tradicionalment referents, com a tals, no participaren.

Podem parlar del lloc, del dia o dels horaris, tot revisable si se vol, pero, baix el nostre parer, l'intencio de montar una fira d'estes caracteristiques, que considerem hereua de les fires "Trobem-mos", es mes que bona. Fer un mostrari de les activitats i actuacions de les distintes associacions que es mouen en estos parametres es fa necessari.

La resposta de la gent fon destacable si considerem la data i el lloc. No obstant, seria convenient que els responsables de l'organisacio, **Círcul Civic Valencià** i **Plataforma Valencianista**, consideraren introduir millores per a fer-la mes atractiva, i que se plantejaren la descentralisacio per a proximes edicions.

Vaja per davant la nostra felicitacio als organitzadors i la gratitut a qui es va detindre, encara que nomes fora per a conversar, en la nostra paradeta.

El Rogle en la radio

Responent a l'invitacio de **Onda Fallera** (en la 94.8 FM a l'entorn de Valencia ciutat, i a través d'internet en la web www.ondafallera.jimdo.com), i dins de l'espai **Valencianisme Cultural**, el passat divendres 20 de desembre el president i el vicepresident del **Rogle Constanti Llobart de Cultura Valenciana** participaren en nom de l'associacio.

Es tracta d'un programa d'entrevistes pel que han passat diferents associacions culturals que tenen en ell una finestra oberta per a difondre la seua activitat.

En l'entrevista es va parlar de les finalitats del Rogle Constanti Llobart, aixina com de les activitats mes significatives que s'han dut a terme des de la seua fundacio en 2006. D'estes se feu una mencio especial al bolletí **Rogle** que tenen vostres en les mans i que es publica mensualment.

Tambe es parlà sobre temes actuals que afecten a la llengua i la cultura valencianes, exponent els entrevistats la seua opinio, representativa de la filosofia de l'associacio.

Des d'estes pagines l'associacio vol agrair als responsables del programa la deferencia que han tingut en esta invitacio i felicitar-los per esta iniciativa radiofonica, aixina com desijar-los un exit prolongat.

Si volen escoltar l'entrevista, poden fer-ho per mig del següent enllaç:

http://www.ivoox.com/programa-valencianisme-cultural-20-12-13-audios-mp3_rf_2663090_1.html

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527

46002 Valencia ciutat

Telefon: 617 030 370

rogleconstantilllobart@gmail.com

Rogle en Internet

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:

www.rogleconstantilllobart.com

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicacio es la millor forma de col·laborar en nosatres. Tambe pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **col·laborador** (12 € a l'any), i t'enviarém a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportacio economica, tambe te quedariem molt agraits. El nostre numero de conte, en **Caixa Ontinyent**, es:

2045 6014 65 3000195833

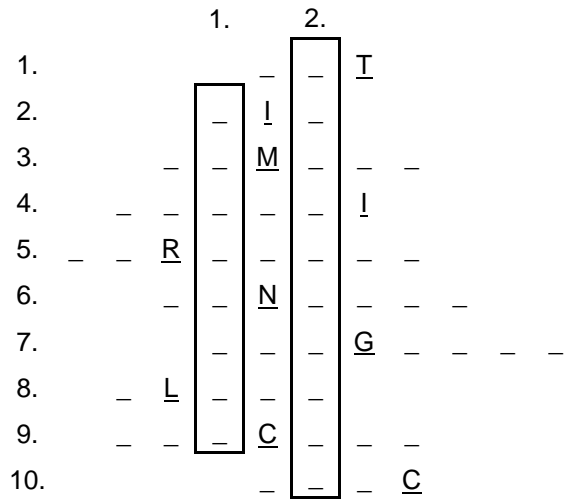
Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.

1. Aparell fet en fils o cordes en forma de malla utilitzat per a la peixca o la caça d'aus.
2. Actor que fa la seua actuació gesticulant de forma molt expressiva i en moviments corporals, però sense utilitzar paraules. Representació teatral d'estes característiques.
3. Fulla de la figuera i del raïm.
4. Títol que s'otorgava a la persona encarregada de representar al rei, en plena autoritat i poder, en un territori de la corona.
5. Combinació de sons simultaneus i diferents de manera que resulten agradables a l'oït. Equilibri entre les diferents parts que formen un conjunt. Bona relació entre les persones basada en interessos comuns, mateixes idees, sentiments, etc.
6. Part del cos a on s'articula la mà en l'antebraç.
7. Persona a la que se li lloga una vivenda o una habitació per a viure.
8. Satisfacció, sensació intensa i agradable originada per algun fet o per alguna cosa que agrada molt.
9. Caixa, generalment en forma de tub, que s'utilitzava per a transportar les fleches penjada del múscle en una correja.
10. Suplícia o petició que se fa ad algun en la finalitat de conseguir alguna cosa. També s'aplica a la petició humil que fa la persona devota a Deu, a la Mare de Deu, etc., demanant algun favor o gràcia.

La solució a peu de pàgina.

PARAULES VERTICALS

1. Reprendre ad algun per haver fet una cosa malament. Parlar baixet i entre dents, generalment perquè s'està enfadat o en desacort.
2. Deixar alguna cosa com a garantia del pagament d'un deute, la devolució d'un préstam o el compliment d'una obligació.

RONDALLA

La paràbola del temps

Aço era un expert assessor d'empreses en gestió del temps que vullgue sorprendre als assistents a la seua conferència.

Trague de baix l'escriptori un **flasco** de boca ampla que col·locà damunt la taula junt a un recipient en pedres del tamany d'un puny i preguntà:

–¿Quantes pedres pensen que poden cabre aci dins?

I començà a posar pedres dins del **flasco** fins que el va omplir.

–¿Està ple? –preguntà.

Tots el miraren i assentiren. Llavors trague de baix la taula un poal en **grava** i l'abocà al **flasco** i el sacjà.

Les pedretes s'acoplaren en els espais buits. Alçà la vista a l'auditori.

–¿Està ple? –tornà a preguntar.

Esta vegada els presents dubtaren.

–Tal volta no ho estiga. Aixina que seguidament trague un poal d'arena que començà a buidar en el **flasco**. L'arena se va filtrar sense problema.

De nou preguntà:

–¿Està ple?

–iNo! –Varen exclamar.

–Be –digue–. Seguidament agarrà un **picher** d'un litre d'aigua que començà a posar en el **flasco**. Este encara no se n'eixia.

–Be, ¿qué hem demostrat?

Un alumne que se pensava espavilat respongue:

–Que no importa lo plena que estiga la teua agenda, si ho intentes, sempre trobes un buit per a fer mes coses.

–iNo! –conclouge l'expert–. La lliçó de hui nos demostra que si no poses les pedres grans primer (les coses importants), despuix mai trobaras lloc per ad elles.

¿Quines son per a tu les coses importants?

La família, els amics... Recorda: posseu-les primer. El restant trobarà el seu lloc.

Traducció i adaptació a la llengua valenciana d'una rondalla treta de www.reflejosdeluz.net

GLOSSARI (paraula/ sinònims: definició)

Flasco/ botella/ ampolla: Recipient de diferents materials i formes que servix per a contindre líquits o unes altres substàncies.

Grava: Conjunt de pedres chicotetes, normalment mesclades en arena, en que es cobrixen camins o carreteres.

Picher/ gerro: Recipient relativament fondo que te una ansa en un costat i un broc en la boca i que s'utilisa per a contindre un líquit, generalment aigua.

Solució:

Verticals: 1. MARMOLAR 2. EMPENYORAR
1. RET 2. MIM 3. PAMPOL 4. VIRREI 5. HARMONIA 6. MONYICA 7. LLOGATER 8. PLAER 9. CARCAIX 10. PREG.

I RECORDA... La nostra primera paraula es **marmolar**. Un **marmolo** es una repensió forta. Se diu **marmolador** o **marmolos** a qui te tendència a marmolar. Eix.: *El germa major marmolava al menut per haver-li trencat el joguet. // Jaume ixque disgustat i marmolant de la tensa reunió.*
La nostra segona paraula es **empenyorar**. Està **empenyorat** allo que s'ha donat com a garantia o penyora. Una **penyora** es l'objecte o cosa que s'utilisa com a garantia. L'acció i efecte d'empenyorar es un **empenyorament**. Un **empenyorador** es la persona que empenyora. Eix.: *Ha empenyorat les joyes perquè estava molt necessitada de diners.*